

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

de 1 pte. garment: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
laaint.

Scrierile nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

O asemănare.

(S) Austria și Ungaria s'au legat între dusele, pentru-ca să apere monarhia de ori-ce dușman. Un felu de față deci, ca între oamenii ce stau la față acelorasi primejdii. Ca Ungarii — vorbim de cei cari dau tonul la conducerea politice — știu să aprecieze ajutorul austriac și că sunt conștienți despre micimea și neimportantă la care s'ar reduce fără Austria, dovadă este nu numai dualismul, încheiat de „Ințeleptul patriei“, ci și următoarele fapte: partidele lor de guvernament sprijinesc toate dualismul, ear' partidul independent s'a micșorat, a pierdut din forță chiar la ajunul re'noirei pactului cu Austria. Și totuși, poftescă cineva și ce-tescă ziarele maghiare: ele toate scriu despre Austria și despre populația ei ca despre o dușmană a Ungariei.

De ce?

Pentru-ca astfel să mărească forța de rezistență a factorilor politici maghiari când aceștia trebuie să susțină interesele specifice maghiare. În adevăr, chiar acum, când la guvern este cel mai bădăran Ungur, „caporalul de laiduci“ cum l-au numit chiar ei în parlament, în afacerile pendente cu Austria acosta este susținut de în-voaga suflare unguerească. Tot așa a fost susținut și Wekerle când de alt-fel ajunsesse în conflict cu coroana. Ca este politicește cuminte din partea lor, când imping solidaritatea și pentru a micșora prestigiul coroanei, nu discutăm acel.

Trebuie să constatăm însă între Unguri o perfectă solidaritate atât când vorba să se afirme în sus, cât mai ales și când e vorba de atitudinea lor față de naționalități.

Nu s'a întâmplat încă o singură dată, în cești din urmă ani, ca vre-un politician mai scuturat să fi invinuit la Dietă guvernul, că prea e rău cu naționalitățile. Din contră, și partidele politice și presa întreagă îl laudă să fie cât mai aspru cu noi și să caute a validă interesele specifice maghiare cât mai grabnic. Cât despre jertfe, nu e sumă pe care să nu o voteze în scop de maghiarizare.

Lucrurile acestea sunt în deoște cunoscut. Ar fi deci natural, ca și în tragem consecuențele: noi, naționalitățile să fim organizate strașnic între noi, să manifestăm prin fapte înțelegerea noastră; ear' acasă la noi, în partid, să domniască o solidaritate și puțin ca a Ungurilor când lovesc pe noi.

Ce găsim însă în schimb?

În partidul național român destră-mare completă. Ziare cu unul avem mai puțin.

Dintre cele existente, „Gazeta“ observă o atitudine spectativă; „Uni-versal“ și „Telegraful Român“ se pa-tionază mai ales de afaceri confes-ionale, ear' organul „autorizat“ de Sibiu e orbit de patimă până la un grad, în cât uită de cele mai importante datorii de urbanitate și

într'o recentă sfadă (tot pe chestia că am fi „trădat“) își începe un articol astfel: „Din lătrătura turbată ce tovarășii de la Arad etc. etc., (vezi „Tribuna“, 16/28 Iulie).

Asta e situația.

Inferioritatea noastră față de adversari e vădită. Ei ar fi mai tari decât noi chiar dacă n'ar dispune de guvern. Ei patrioți — adevărat, până la șovinism! — ear' noi cu naționalismul mai mult numai pe buze; ei jertfesc nu numai din al lor, dar' puterea lor de stat găsește mijloace, ca să ne spolieze și pe noi, să iee pentru scopuri de maghiarizare din al nostru avut, noi divisând forțele și neputând face nici măcar jertfe personale, eliminând pe de o parte ce-i putred și adunând la un loc elementele senatoase; ei având o conducere — în cele naționale — unitară și bine definită, ear' noi întrebându-ne: mai există ceva din câte am clădit între anii 1892—1895?

Natural că așa nu mai putem sta.

Să voim numai, și vom găsi mijlocul de a ieși din impasul în care ne-au vîrît, meschinăriile și toate micile patimi ce au provocat și alimentat „crisa“.

Schimbarea în bine earăși va fi natural, ca fără amputare să nu se poată face. Pentru că a voi să cârpinim numai situația, să împărechiem earăși elementele cari ca mâne s'ar lua la ceartă, n'ar fi un pas politic!

Va trebui întâiu de toate a se satisface morala publică. Oameni ne-omești, cari nu se bucură de știma obștească și pentru cari lupta națională a fost și este numai o chestie de exploatat, la o parte! Cei cari și-au făcut virtute de îndrăzneala de a calomnia, la carantină! Și cei cari numai neputință și scăderi sufletești au dovedit, nu știm la ce ar mai fi luați ca bagaj? Mai bine mai puțin, dar' între aceștia să domnească pacea, perfectă înțelegere și încredere deservită.

Numai astfel organizându-ne, vom putea pune la cale acțiuni cari să încălzească earăși masele puternice de odinioară, să-i înveselească pe frații de dincolo și în lumea mare să readucă earăși la ordinea zilei chestiunea română.

Și mai presus de toate: numai astfel purcuzând, vom putea înfrunta loviturile din ce în ce mai întefite ale stăpânirii șoviniste.

Bosniaco — Herțegovini în Constantinopol. Cetarii sunt în curent privitor la mergerea unei deputații de Bosniaci și Herțegovini, care s'a dus la Constantinopol să exopere pentru biserica lor gr.-orientală autonomia de la patriarhatul ecumenic și de la Sultan, deoarece ce Kállay le face zile amare. Știm și aceea, cum au fost primiți la ambele acele foruri.

Precum anunță acum foaia sârbească din Constantinopol, sfântul Sinod al patriarhatului a predat laboratul B.-Herțegovinenilor unui comitet special spre studiere. Apoi va hotărî sf. Sinod.

Deputațiunea a și plecat din Constantinopol ducând cu sine cele mai bune nădejdi.

Cea mai mare faptă a veacului.

Numărul de Dumineca trecută, 16/28 August, al foaiei oficiale rusești, „Pravitielstvenni Vestnik“, publică nota ministrului de externe al Rusiei, contele Muraviev, în care acesta încunoștințează pe șefii reprezentanței diplomatice a Rusiei în străinătate (ambasadori, miniștri plenipotențiar, agenți), că **Țarul Nicolae II propune tuturor statelor o Desarmare generală invitându-le a se intruni spre acest scop, într'un congres prin reprezentanți speciali.**

Pașirea Țarului este de o așa enormă însemnătate, încât ne lipsește de ocazională cuvîntul potrivit pentru a-i caracteriza pe scurt toată mărimea, măreția, memorabilitatea și momentuositatea ei.

Este ceva așa de neașteptat, așa de isbitoriu, tocmai acum, când lumea mereu e alarmată de un pretins conflict groaznic ce ar pute, la ori-ce moment, să izbucnească între Rusia și Anglia din cauza rivalității lor în China, încât stăm cutropiți sub impresia cetirei circulariului rusec; îl cetim și recetim și încă stăm la îndoială: e cu puțință, este oare adevărat, ori ba?

Și numai după-ce l'am recetit de mai multe ori, începem a crede în ființa lui, a crede, că nu e vre-o mistificare la mijloc, căci e publicat în toate ziarele de Luni seara, de ori-ce nuanță, la loc prim, cu scurte comentare momentane.

Pașirea Țarului nu este numai cea mai mare faptă a veacului; ea, așa zicând, pe deoparte închide secolul present printr'o imensă strălucire de raze aurii ale umanismului, ear' pe de altă parte ridică o poartă triumfală de neuzită și nemaipomenită frumuseță, măreție și însemnătate, prin care umanismul intră în veacul viitoriu, în chipul de **Pace omnipotentă cel puțin, dacă nu și în acela de Pace eternă.**

Lipsindu-ne azi spațiul, vom reproduce circulariul epocal în numărul de mâine.

Legea procedurii penale. Prin legea aceasta, votată încă în anul 1896, se extinde instituția curților cu jurați și asupra crimelor și delictelor de alt soi, nu numai a acelora săvârșite prin presă, precum este încă astăzi.

Cea mai păcătoasă dispozițiune a acestei legi este aceea, care spune, că „jurat poate fi numai acela, care posedă perfect limba maghiară în grain și scris“.

Alte dispozițiuni reacționare, absolutistice ale legii sunt acelea, cari fac posibilă guvernului o netărmurită ingerință în toate fazele și părțile alcătuitoare ale instituției curților cu jurați; ba așa merg de departe, încât stă în mâna guvernului a face să fie scos jurat numai acela, pe care-l vrea el și a elimina care nu-i convine.

Foile anunță ecuma, că punerea legii în vigoare este amănată până la 1 Ianuarie 1900.

De s'ar prăpădi mai bine toată până atunci, ca să nu se inaugureze veacul XX-lea cu o rușine și nedreptate din cele mai medievale!

Situația.

Tot vom urma și azi, în partea covârșitoare, relațiilor oficioase, privitor la întâmplările sau neîntâmplările zilelor de Duminecă și Luni în Viena numai, căci din Budapesta nu este nimic de înregistrat.

Duminecă, 28 August.

Monarhul a ascultat într'o audiență comună, care a ținut de la 12^{1/2} la prânz până la 2 oare după-ameazi pe miniștrii: Thun, Dr. Kuizl și Dr. Bärenreuther (austriaci); Bánffy și Lukács (ungari), urmând expunerile și consfătuirile asupra modului procedendi. (Adecă nu „vivendi“, care e de mult rezolvat prin „imperativus categoricus“ de la Ischl al Coroanei. „B. Fr. P.“)

Înainte acestei audiențe comune, miniștrii ungari au primit visita ministrului comun de finance Kállay.

După-ameazi Bánffy s'a dus la ministrul

afacerilor străine, unde îl așteptau: contele Goluchovski, Kállay, ministrul de rebel Krieghammer și contele Thun. Au ținut sfat care ținu aproape 2 oare,

Luni, 29 August.

Conferența în ministeriul de interne, la care au luat parte: Thun, Kuizl, Bärenreuther; Bánffy, Lukács; ea a ținut de la 10—12 oare la amezai.

După-ameazi s'au dus toți miniștrii austriaci și ungari (între aceștia și Daniel, care venise de dimineață la Viena) în Broug spre a fi primiți de către monarhul. Despre această audiență scrie „Budapester Correspondenz“:

„Nici în audiența de azi, care ținu de la 2^{1/2}—3 oare, nu s'a luat vre-o hotărîre privitor la chestiunile reinvoirei pactului. Se pare, că consiliul de miniștri austriaci n'a luat nici el încă vre-o hotărîre, care ar face posibilă o rezolvare definitivă a chestiunilor ce se află pe tapet.

Mâne miniștrii eară vor fi primiți de către M. Sa.“

Stilisarea acestui comunicat este nu se poate mai simplă, flegmatică, liniștită, par' că ar fi vorba de aplanarea unor formalități neînsemnate.

Singura greutate de învins: ce o semnalează semioficioasele (ca „P. Lloyd“) și neoficioasele, este afacerea cuotei. Bánffy adecă se împotrivesc la ridicarea ei pentru Ungaria.

Lui „P. Lloyd“ (foaia de seara de la 29 c.) i-se scrie între altele din Viena: „Precum stau lucrurile azi, pertractările de acum încă vor sfîrși fără să aducă deslegarea situației; pe semne că hotărîrea definitivă va fi luată numai mai târziu, după reînnoirea monarhului de la manevre“.

Cum a zis, mă rog, corespondentul din Viena al lui „Kreuzzeitung“?

„Lucru de căpetenie — și aceasta are valoare mai ales pentru guvernul austriac — este de a câștiga timp“. Și despre corespondentul respectiv se zice, că șade

Bibliografie.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea I. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Manual complet de Agricultură rațională.“ de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala centrală de agricultură dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Mitropolitul, pentru usul școalelor speciale secundare și superioare de agricultură, Seminarii, școale normale, studiu particular și de consultat pentru agricultorii practici.

Cartea a fost aprobată de Ministerul Agriculturii, Comerțului, Industriei și Domeniilor, și subvenționată de Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român din Sibiu, de Reuniunea agricolă a comitatului Făgăraș, și numeroase alte societăți științifice și economice.

Lucrarea cuprinde 4 părți:

Partea I. *Agrologia* sau agricultura generală — 33 coale de tipariu având 217 figuri intercalate în text. Costă 5 coroane sau 7 lei.

Partea II. *Fitotehnia* sau cultura specială a plantelor, dimpreună cu Fânățele și pășunile — 38 coale de tipariu cu 202 figuri în text, costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea a III. *Zootehnia* sau cultura vitelor, dimpreună cu nutrițiunea vitelor, industria lăptăriilor și cunoașterea lânii, peste 30 coale de tipariu, cu vr'o 200 figuri în text, diferite rase și specii de vite domestice copiate după natură, (Se află sub tipariu și va apăre până la finele anului) costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea a IV. *Economia rurală* (va apăre mai târziu).

Cartea este în 4 volume mari deosebite, formând însă un singur tot și cuprinzând tot ceea ce privește agricultura, atât din punct de vedere științific, cât și practic, este scrisă într'un limbaj ușor, popular, u terminii culeși din însuși graiul poporu-

lui agricultor. Ea se deosebește în mod esențial de produsele literare similare, apărute până acum în limba română, prin varietatea și cuprinsul ei, căci este cea dintâi carte de specialitate care ia concurența cu cele mai bune lucrări germane și franceze. Toate societățile literare naționale și Revistele de specialitate au recunoscut unanim valoarea ei.

Ea umple un mare gol în literatura română de specialitate și n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui agricultor practic, mare și mic, cum nici din Biblioteca școlare și ale Reuniunilor culturale și economice. Prețul, față cu sacrificiile făcute de autor în adunarea materialului și munca depusă, este moderat.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor“. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice“, Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântece Bănățene“, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand

„Istoria universală“ pentru școalele secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. *Erul nou*. Editura librăriei Nicolae I. Ciurecu, Brașov. 1897.

„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic. Stefu, Iuliu Groșoreun, Nic. Boscainu și Petru Vancu. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop“.

Pește sărat.

Administrația Bălților Statului din Tulcea aduce la cunoștința tuturor comercianților de pește, că furnisează ori ce cantitate de pește proaspăt și sărat provenit din pescăriile din Delta Dunărei cu prețuri foarte reduse. Peștele sărat este de o calitate superioară. Pentru ori-ce informații a se adresa în Galați la Dl. Alex. Economu șeful serviciului de vânzare al bălților Statului, sau la Tulcea direct la Administrațiunea Regiei bălților.

296 4-4

Administratorul Regiei Bălților Statului
din Dobrogea Sect. VI.
Inspector **G. V. Cordea.**

AVIS!

La subscrișul se află de vândut mai multe mii de altoi alese, — diferite soiuri nobile, — făcute în copulare (părosităș). Prețul la mii de dărabe 80 fl., în care sumă se compută și spesele de transport. 208 2-3

Garanță deplină.

Magyarát, u. p. Pankota.

Petru Vancu
învătător.

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente
NOTE

OPURI ȘI BROȘURI

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectueșc prompt.

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci
PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebrele